

Bland gruvor och stenar

Rapport från ett läsprojekt i Smedjebacken och Älvdalen

BLAND
GRUVOR
OCH
STENAR

Caroline Smids
Älvdalens bibliotek
2008-01-23

Bland gruvor och stenar	3
Starten.....	3
Projektförseining.....	3
Namn och logotype	3
Kartläggning	3
Enkäter	3
Mer kontakter knyts	4
Intervjuer	4
Nätverk	4
Fortbildning	5
Statistik	5
Kartläggning vid projektets start.....	5
Älvdalen	5
Smedjebacken.....	6
Resultat av enkäter.....	6
Personal i barnomsorgen	6
Föräldrar till barn inom barnomsorgen	7
Resultat av intervjuer	7
Analys av enkätresultaten.....	8
Älvdalen	8
Synliga resultat av önskemålen	8
Älvdalen	9
Smedjebacken.....	9
Projektet fortsätter	10
Älvdalen	10
Bokbudsutbildning för förskolepersonal.....	11
Barnboksfestival	12
Modellförskola.....	12
Mätmetoder	12
Statistik.....	12
Enkäter	13
Resultat - har vi uppnått något?.....	13
Reflektioner och lärdomar.....	13
Förseiningen i projektet.....	14
Lite om att arbeta i norra Dalarna.....	15
Nätverkande.....	15
Om metoder.....	15
Om att nå föräldrar.....	16
Resultatet då?.....	16
Tidsaxel för läsprojekt Bland gruvor och stenar	17

Bland gruvor och stenar

Rapport från ett läsprojekt i Smedjebacken och Älvdalen

Starten

En snöig dag i början av december 2003 inleddes läsprojektet Barns läsning i Smedjebacken och Älvdalen. Styrgruppen och projektledarna träffades på biblioteket i Älvdalen i syfte att dra upp riktlinjer för projektet i enlighet med projektansökan, samt att sätta igång. Närvarande var styrgruppen och de två projektledarna; Caroline Smids från Älvdalen och Marie Eriksson från Smedjebacken.

Projektförseening

För Smedjebackens del kom inte projektet igång direkt på grund av att Marie Eriksson var sjukskriven större delen av våren på grund av graviditet. Första april 2004 tillträdde Kajsa Bäckius som vikarie under Maries sjukskrivning och föräldraledighet. Kajsa tog över rollen som projektledare och projektet kunde dras igång. I Älvdalen blev projektet också försenat. Under första halvåret 2004 var projektledaren barnledig, någon vikarie tillsattes inte. Under projektets vidare gång sjukskrevs projektledaren i Smedjebacken under en längre period, och i Älvdalen övertogs projektet av en vikarie under ännu en föräldraledighet. Sammantaget fick dessa händelser till följd att samarbetet mellan Smedjebacken och Älvdalen inte fullföljdes. I Älvdalen fortsatte man på egen hand, medan projektet till slut avstannade i Smedjebacken.

Namn och logotype

Ganska snart insåg vi att vi hade behov av ett igenkänningstecken – ett varumärke som skulle få kommuninvånarna att omedelbart associera till läsprojektet. Vi tog kontakt med en lokal konstnär som var villig att skissa på en symbol. Eftersom vi dessutom tyckte att själva projektnamnet var klumpigt, döpte vi om projektet till ”Bland gruvor och stenar – små barns läsning i Smedjebacken och Älvdalen”.

Kartläggning

Projektet inleddes med en kartläggning av olika aktörer som finns nära barn i förskoleåldern. Frågor som vi hade var: Vilka andra organisationer/personer finns nära de små barnen? Hur använder de böcker och läsning? Berättar de? Vilka möjliga samarbetspartners kan vi hitta? Vi ville i och med detta projekt etablera ett nätverk som håller länge och som tillsammans arbetar för en samsyn med vikten av barns läsning. Resultat av kartläggningen redovisas nedan.

Enkäter

I september 2004 var det dags att sätta igång med full kraft. Tillsammans utformade barnbibliotekarierna enkäter som efter testomgångar på utvalda referensgrupper omarbetades och spreds. Två olika enkäter delades ut; en riktad till föräldrar med barn i förskoleåldrarna och en riktad till personal inom barnomsorgen. Syftet med enkäterna var flera. Vi ville ”kolla läget”: *läser man för sina små barn? Läser man för barnen i barnomsorgen och i så fall hur mycket? Besöker man biblioteket och lånar böcker, om inte, varför? Vad önskar man sig av sitt bibliotek?*

Resultaten av enkäten redovisas längre fram i rapporten.

Tanken var att enkäten skulle delas ut på nytt i slutet av projektet, för att vi skulle kunna se om det skett någon positiv förändring. Vid projektets slut bestämde vi oss dock för att istället föra ett samtal med delar av förskolepersonalen kring enkäten.

Mer kontakter knyts

I samband med att enkäterna delades ut, besöktes alla förskolor och dagbarnvårdare. De informerades om projektet och detta ledde till samtal och i flera fall idéer om ett utvecklat samarbete med biblioteket. Barnbibliotekarierna deltog i planeringsdagar för barnomsorgen. Rektorer i Älvdalen började också ta del i nätverket och arbetade på att samordna förskolorna för att bibliotekets budskap skulle kunna nå ut till alla på förskolorna. Presentationer av nya bilderböcker för förskolepersonal, som önskats i enkäten, kom på förslag av rektorerna att hållas vid ett tillfälle då man samlade all förskolepersonal. Just för att alla skulle få möjlighet att vara med.

Ett exempel, där vi lyssnat på föräldrarna, är Nornäs förskola som ligger mitt mellan Älvdalen och Särna med flera mil till närmsta bibliotek. På förskolan har man följaktligen inte så stor tillgång till böcker och för föräldrarna, som i regel arbetar på andra orter, är det inte så lätt att ta med sina barn till något bibliotek. Tillgången till böcker skulle kunna förbättras genom ett utökat samarbete med biblioteket. I och med att vi fick tillfälle att träffas och prata om just böcker och läsning, kunde vi börja diskutera en lösning som passade just deras situation.

Marie Eriksson startade under hösten 2003 ett projekt med bokpåsar i Smedjebacken. Ett stort antal har spridits på kommunens förskolor och fler står på tur.

Intervjuer

Parallellt med enkätundersökningen gjordes en kartläggning av övriga samhället. Intervjuer med barnfamiljer genomfördes. Syftet var främst att få synpunkter på bibliotekets barnavdelning. *Hur upplever man barnavdelningen? Är det något man saknar rent lokalmässigt? Är det lätt/svårt att hitta bland böckerna? Kan barnen fritt botanisera bland böckerna?* Några barnfamiljer som besökte biblioteken intervjuades. Det gick inte att göra några djupa intervjuer och utveckla några långa diskussioner eftersom barnen var med. Men en hel del av intresse framkom. Några telefonintervjuer gjordes också. Intervjuerna sammanfattas längre fram i rapporten.

Nätverk

Ett avsomnat samarbete med BVC och specialpedagogen i Älvdalen återupptogs redan under hösten 2003 i form av informationsträffar på biblioteket då även *Barnens första bok* delas ut. Denna verksamhet utökades även till ett samarbete med MVC i Älvdalen, där barnbibliotekarien deltog i föräldrautbildningarna för att prata om barns tidiga språkutveckling och läsning för barn under ett år. Samarbete med BVC i Särna och Idre inleddes också under våren 2004. Meningen var att dessa nya nätverk och verksamheter skulle få sådan struktur och kontinuitet att samarbetet ska kunna fortsätta även efter projektets slut.

I Älvdalens norra och södra del formerar sig nu ett ”föräldranät” bestående av kyrkans barnverksamhet, BVC-sköterskor och speciallärare/pedagoger från skolan samt Caroline som är projektledare för läsprojektet och representant för biblioteket. Sammantaget träffar deltagarna i denna grupp nästan alla föräldrar till små barn i kommunen.

I Älvdalen samarbetar BVC, skolan och kyrkans barnverksamhet genom att arrangera en föreläsningsserie på temat föräldraskap. I Särna/Idre finns ett liknande samarbete och i detta nätverk ingår numera biblioteket.

Fortbildning

I slutet av november 2004 hölls med stöd av projektet två inspirationsföreläsningar för personal inom barnomsorgen på tema sagoberättande. En i Idre för barnomsorgspersonalen i Idre och Särna, och en i Älvdalen för barnomsorgspersonalen där. Andra som var inbjudna var rektorer, BVC- och MVC-sköterskor, kyrkans barnansvariga och specialpedagoger från skolan. I Idre deltog ett 20-tal och i Älvdalen ca 60 personer.

Förskolorna i Smedjebacken håller stängt en dag per termin och denna dag ägnas främst åt fortbildning och planering. Under hösten 2004 arrangerade projektet två halva studiedagar kring små barn, böcker, sagor och läsning med Lisa Henriksson som föreläsare. 60 förskollärare deltog på denna inspirationsdag.

Statistik

I såväl Smedjebacken som Älvdalen har man säkrat statistik och uppgifter om barnboksutlåningen, om antal arrangemang för barn och antal aktiva låntagare. Detta för att kunna använda statistik som en eventuell resultatmätning.

Kartläggning vid projektets start

Älvdalen

I Älvdalens kommun finns sex förskolor; en i Särna, en i Idre, en i Nornäs, en i Rot samt två i Älvdalen. Kommunen har fem dagbarnvårdare; alla i Älvdalen. Sammanlagt finns ca 58 anställda och 294 barn i barnomsorgen.

Förskolor och dagbarnvårdare lyder under olika rektorsområden inom Barn- och utbildningsavdelningen. Även biblioteket lyder under samma avdelning vilket underlättar samarbete.

Kommunen har en kultursekreterare på halvtid. Kultursekreteraren leder Barnkulturgruppens arbete. Barnkulturgruppen består av personal från skola, barnomsorg och bibliotek.

En BVC-sköterska finns i Älvdalen, och en i Särna/Idre. Biblioteket samarbetar med BVC i Älvdalen genom att ha regelbundna träffar på biblioteket då man bjuder in föräldrar till alla ettåringar i Älvdalen tillsammans med deras barn. I dessa träffar deltar BVC-sköterska, specialpedagog samt bibliotekarie. Ämnet är språkutveckling och alla barn får en bokgåva. I Särna/Idre delar BVC ut presentkort till alla 1-åringar som sedan kan hämta sina bokgåvor på respektive filialbibliotek.

Svenska kyrkan i Älvdalen driver den enda öppna förskolan i kommunen. Man arrangerar också musikaktiviteten ”vagga gunga gå” för småbarn och deras föräldrar.

I Älvdalens kommun finns ett studieförbund; ABF. De bedriver ingen verksamhet för små barn och inte heller någon läsfrämjande verksamhet i dagsläget.

Inom gymnasieskolan finns ingen utbildning med inriktning på barnomsorg.

Pensionärsföreningen FPF har just inlett ett samarbete med bibliotekets sociala verksamhet.

Smedjebacken

I Smedjebacken finns åtta förskolor och fyra dagbarnvårdare plus en variant där fyra dagbarnvårdare jobbar tillsammans i en villa. Fyra förskolor ligger i tätorten och fyra på landsbygden. Det finns ca 320 barn på förskolorna och 70 personal. Förskolor och dagbarnvårdare lyder under olika rektorsområden inom Barn- och utbildningsavdelningen.

Kommunen har en kultursekreterare som jobbar 75 %. Kultursekreteraren är ansvarig för kulturutbudet för barn i förskoleåldern. Kultursekreteraren har även blåst liv i en barnkulturgrupp, som fanns förut. Barnkulturgruppen består av representanter från barn- och utbildningsförvaltningen, fritidsförvaltningen, socialförvaltningen och kulturförvaltningen. Gruppens första möte hölls i november.

Det finns två BVC-sköterskor i Smedjebacken och en i Söderbärke. BVC-sköterskorna fungerar också som skolsköterskor och finns alltså med under barnens hela uppväxt. Biblioteket har samarbetat med BVC genom att man på föräldrautbildningarnas sista träff besöker biblioteket. Genom BVC får barnen också presentkort på gåvoböcker som de får hämta ut på biblioteket. Alla nyfödda får *Barnens första bok* alternativt *Barnens ramsbok*. Fyraåringar får en bildbok och det är på gång med bokgåvor också till två-åringar. Presentkortet delas ut på fyraårskontrollen och i framtiden alltså även på tvåårskontrollen. Alla sexåringar får en gratis bok när de besöker biblioteket med sin förskoleklass. Samarbetet mellan BVC och biblioteket kan stärkas men det har ännu inte funnits tid att samlas och prata om detta.

Svenska kyrkan i Smedjebacken driver två öppna förskolor i kommunen. Dels finns barnverksamhet i församlingshemmet som ligger centralt i Smedjebacken och dels finns det i Norrbärkegården som ligger ett par kilometer utanför centrum. Församlingshemmet har öppen förskola, "café pyttis" (personalen leker med de lite äldre barnen och föräldrarna fikar och umgås) och minisång för barn mellan 3 och 6 år. Norrbärkegården har minilekis, babycafé (för föräldrar med barn mellan 0 och 1 år), öppen förskola och pappa-barngrupp. Norrbärkegården har också ett samarbete med kommun och landsting som heter Arken. Arken är en träffpunkt för vuxna och barn med olika aktiviteter och kontaktcentrum där man kan få råd och stöd i olika frågor. Här vill också biblioteket vara med.

I området finns flera studieförbund men ingen har för närvarande någon verksamhet för förskolebarn.

Resultat av enkäter

Två typer av enkäter delades ut; en till personal inom barnomsorgen och en till föräldrar med barn i barnomsorg. Föräldrarna ombads att besvara en enkät per familj, medan personalen ombads fylla i varsin enskild enkät. Givet detta, var svarsfrekvensen på personalenkäten 69 % och föräldraenkäten 47 % i Älvdalen och i Smedjebacken 50 % för personalenkäten och 56 % för föräldraenkäten.

Enkäten är dels en läsvaneundersökning, men då biblioteket spelar en viktig roll som läsfrämjare både i verksamhet och miljö har enkäten också handlat om barnbiblioteksmiljön och biblioteksverksamheten. Vi redovisar nedan svar på några av frågorna:

Personal i barnomsorgen

På frågan om vilken service man vill ha från biblioteket, framfördes följande:

Aktiviteter på biblioteket, barnen får ha egna utställningar på biblioteket, berättarkonst för riktigt små barn samt tips om litteratur för de minsta, berättarpåsar, besök från biblioteket, ”sagotanter” på besök, bokpåsar, filmvisningar på biblioteket, författarbesök, gemensamma träffar biblioteks- och förskolepersonal, information om speciallitteratur, information om språkutveckling och barn med sen språkutveckling, lättillgänglig facklitteratur, mer inflytande över litteraturinköpen, presentationer av nya barnböcker, presentation av barnböcker på teman, sagostunder, sångstunder, särskilda inbjudningar då och då, temakvällar på biblioteket, tips och idéer om sagor och berättelser som är lätta att berätta fritt, tips om hur man kan göra för att väcka och utveckla barnens intresse för läsning, tips om hur man kan jobba med rim och ramsor samt trevligt bemötande och hjälp att hitta.

På frågan om vad som skulle få förskolorna att besöka biblioteket oftare, svarade man:

Att det händer roliga saker där, mer inbjudande lokaler, möjlighet att lyssna på musik och sagor i hörlurar, mysiga sittplatser, organiserad boklek, sagostunder, sångstunder, teman på biblioteket, utställningar för barn, andra och bättre öppettider.

Man önskade också billigare transporter, bokbuss, lättare att komma till biblioteket, mer personal och mindre barngrupper i förskolan eller närmare till biblioteket.

Föräldrar till barn inom barnomsorgen

På frågan om vad som skulle få föräldrarna att besöka biblioteket oftare, svarade man:

Biblioteket måste synas mer och visa vad det har att erbjuda, bättre information om nyheter, bättre ventilation, exponering av bilderböckernas framsidor, mer sortering av bilderböcker efter åldrar istället för bara författare samt tydligare visning av nya böcker, inbjudningar, lekplats till barnen, mysigare lässtunder, mysigare miljöer – växter, sköna sittmöbler, sagostunder, möjlighet att köpa fika, temadagar för barn i grupper, andra och bättre öppettider, temakvällar.

Barnet anses för litet, bättre rutiner hemma, färre egna böcker, komma ihåg att biblioteket finns, mer tid (”typ ett dygn med 30 timmar”), mer eget intresse att läsa även själv, prioritera biblioteksbesök mer, mer intresserade barn, inte så stökiga barn närmare till biblioteket alternativt införande av bokbuss.

Det finns också de som svarat att ingenting skulle förmå dem att besöka biblioteket överhuvudtaget. Man har inget intresse. Det betyder däremot inte att man inte läser för sina barn. Man skaffar böcker på annat sätt.

På frågan vad man önskar sig av biblioteket och som inte finns i nuläget, svarade man:

Aktiviteter som t ex sagostunder, roliga ”events” för småbarn, teater för småbarn, bättre sortering av bilderböcker, fler pedagogiska dataspel, myshörna med kuddar och madrasser, möjlighet att lyssna på musik och sagor i hörlurar, möjlighet att låna hem böcker via förskolan (bokpåsar), sagogrotta, sittvänliga soffor. Man önskar mer film och cd, fler barnband, lekhörna, tillgänglig barnbibliotekarie, information hem och fler nya böcker.

Resultat av intervjuer

I Älvdalen har ca 6-7 intervjuer gjorts med föräldrar vid deras besök i biblioteket samt på telefon. Det som framkommit har i stort sett varit samma saker som i enkätsvaren. Man önskar sig en mysigare läsmiljö, mjuka sittmöbler, lekplats för barnen, en annan exponering av bilderböckerna, t ex utbrytning av vissa kända barnboksfigurer, mer finfördelad åldersindelning, mer exponering av framsidor. Man önskar sig även fler boktips av personalen, kanske under ordnade träffar på biblioteket. Att hitta bra barnböcker som man inte

tidigare läst är något som efterfrågas. Några föreslår att biblioteket skyltar med olika teman, eller med månadens författare o dyl. Vid samtal med föräldrar har det också framkommit att många känner ett visst obehag inför att ta med sina barn till biblioteket. Man tycker att barnen är högljudda och stör andra besökare, stökar till och springer runt – med andra ord är som små barn är mest. Man är också orolig för att barnen ska ha sönder böckerna.

Vad gäller miljön, efterfrågas som sagt ”mysighet”. Man vill kunna sitta tillsammans och läsa med bra och mjuk belysning. Man efterfrågar en inspirerande, skapande miljö med hjälp av till exempel färgsättning, saker på väggarna, belysning. Möjlighet till lek efterfrågas också. Både för att barnen ska uppleva böckerna som en naturlig del i deras lek – böcker ska finnas där barnen leker, och för att föräldrarna ska kunna botanisera själva bland barnböcker och vuxenutbudet medan barnen är sysselsatta med lek.

I Smedjebacken tycker de intervjuade familjerna att barnbiblioteket är trevligt och välkomnande. Man får god hjälp av personalen men vill ha mer lästips och böcker om människor, ”det finns för många om djur”. Barnen blir mer intresserade av böcker när de fyllt fyra, menar föräldrar och de önskar mer information hem och att biblioteket syns och hörs, så man inte glömmer att det finns. Man vill ha tillbaka sagostunder på vardagarna, bättre cd-ställ och tydligare uppställning av böckerna.

Analys av enkätresultaten

Älvdalen

Det är tydligt att det finns en hel del önskemål angående verksamhet och miljö på biblioteket. Ett av projektets mål är att se över barnbibliotekslokalerna och göra dem inbjudande och tillgängliga. Det finns nu ett utmärkt underlag att utgå från. Många av önskemålen är relativt enkla att tillmötesgå då bibliotekets barnavdelning i Älvdalen inte genomgått någon förändring på länge, och då den helt är i avsaknad av ”mysighet” och sittvänliga läshörnor.

När det gäller verksamhet så ger enkätsvaren en tydlig signal att det finns en tröskel man måste ta sig över för att ta sig till biblioteket oftare. Olika aktiviteter anges av både föräldrar och barnomsorg vara ett sätt att ta sig över den tröskeln. Något som självklart kommer att beaktas i bibliotekets verksamhetsplanering. Här kommer barnkulturgruppen ha en stor del, eftersom man kan komma att behöva styra valet av teater- och musikföreställningar så att en del av dessa väljs utifrån att de kan hållas på biblioteket. Projektpengarna kommer också att användas för att skapa en del aktiviteter för att få målgruppen att ta sig över tröskeln till biblioteket. Väl där, väntar förhoppningsvis en helt ny upplevelse!

Det är också viktigt för biblioteket att förmedla en välkomnande känsla till föräldrar med små barn. Det måste skapas ett klimat som tillåter barn att vara barn, även på biblioteket. Ingen ska behöva oroa sig över att ens barn hörs och syns. Biblioteket är till för alla kommuninvånare i allmänhet, och för barnen i synnerhet.

Synliga resultat av önskemålen

Det är viktigt att reagera på den information som ges i enkäter och vid intervjuer för fortsatt förtroende. Därför genomfördes en del förändringar i bibliotekets lokaler och i verksamheten för att tillmötesgå en del av de synpunkter som framkom.

På barnavdelningen i Älvdalen finns numera en lekstuga för att locka till lek. Lek, läslust och lärande hänger ju ihop. Fler leksaker är på väg. Barnavdelningen har möblerats om för att göras mer inbjudande, och några trevliga sittmöbler planeras. Varje månad lyfts ett särskilt författarskap fram genom skyltning, bilder och information om författaren eller

bilderboksmakaren. Vissa författare har brutits ut, och skyltning har gjorts med bilder av kända barnboksfigurer så att även de små barnen ska kunna hitta sina favoriter själva. En hylla med faktaböcker som passar små barn har tillkommit. Inne på bilderboksavdelningen finns nu också en föräldrahylla med böcker och tidskrifter på temat föräldraskap.

Älvdalen

Ett ökat samarbete med förskolorna och dagbarnvårdarna har inletts. Biblioteket erbjuder nu "dagbarnvårdar-öppet" en gång i månaden med sagostund och boklån, i enlighet med de önskemål som framkom i enkäten. Förskolorna kommer att, ca 1 gång per halvår, få besök av bibliotekarie som presenterar nya böcker – både barnböcker och facklitteratur för personalen. Nornäs förskola som har flera mil till närmsta bibliotek, kommer att låna ut böcker till föräldrar i form av bokpåsar.

Bibliotekets roll och del i de två "föräldranät" som börjat bildas i kommunen, kommer sig helt av kartläggningen och upptäckten av att vi har gemensamma målgrupper och att våra syften tillsammans kan ge barn och deras föräldrar en mereffekt.

Biblioteket anordnar sagostunder för hemmaföräldrar i samarbete med kyrkans öppna förskola samt inbjuds till öppna förskolan för att över en enkel fika svara på frågor och tipsa om läsning. Även här har utlån av böcker i bokpåsar införts.

Behovet av och information om anpassad media för små barn har undersökts. Just nu finns inte något stort behov av speciallitteratur för små barn i åldrarna 0-5 år. Biblioteket har redan bra kontakt med de föräldrar som lånar speciallitteratur och är i färd med att anordna en "äppel-hylla". På förslag av BVC kommer ett informationsblad att tas fram innehållande kontaktperson på biblioteket, information om olika media med mera. BVC-sköterskorna träffar i stort sett alla små barn i kommunen och kan på detta sätt fånga upp de behov som kan uppstå. Däremot har förskolepersonalen behov av att lära sig mer om speciallitteratur och användningen av denna.

En träff med en grupp föräldrar som är intresserade att ingå i projektet i rollen som bollplank och delar i nätverket hålls på Älvdalens bibliotek i februari 2005. Baby-bokprat kommer också att provas både i den norra och södra delen av kommunen. Under våren 2005 håller biblioteket i Älvdalen sagostunder på älvdalska på försök, då vi gärna vill uppmuntra till användandet av den språkskatt många familjer har men inte utnyttjar. Dessutom är det ett sätt att uppmuntra berättandet av de lokala sagor och sägner som finns, och som hotar att glömmas bort.

Smedjebacken

Det finns två pensionärsföreningar, SPF och PRO. Båda har visat intresse för projekt liknande "Allas barnbarn". Studiecirkel för detta kanske kan samordnas med bokombudsutbildning för förskolepersonalen.

I kommunen finns gymnasieprogrammet barn- och fritid. Lärare för programmet önskar att deras elever får delta i fortbildning samt att man kan initiera samarbete mellan förskolor och elever.

Vissa förskolor och skolor samarbetar och skolbarnen går till förskolan och läser för de mindre barnen.

Det finns verksamhet med arbetsplatsbibliotek. Vi har haft ett möte med representanter från arbetsplatsbiblioteket. De önskar mer barnböcker till arbetsplatserna, informationsbroschyrer om läsning, boktips, information om aktiviteter på biblioteket, såsom författarbesök, barnboksträffar med skiftlagen samt att bokombuden på arbetsplatsen får delta i den gemensamma fortbildningen om små barns läsning.

I februari träffas läsombuden och diskuterar önskemål och barnbibliotekarien ska försöka samla ihop en fokusgrupp med småbarnsföräldrar för samtal om barnbiblioteket. Hon vill också genomföra observationer på barnavdelningen för att kartlägga rörelsemönster och aktiviteter, vad gör barnen och föräldrarna på biblioteket?

Projektet fortsätter

I februari 2005 gjordes en plan för projektår 2, och en ansökan om bidrag till att fortsätta projektet skrevs. Ansökan beviljades, och projektet gick in i ett nytt skede. Projektet egen "logga" blev färdig.

Älvdalen

I mars hölls en öppen föreläsning i Älvdalen arrangerad tillsammans med Familjenätet (BVC, bibliotek, skola, kyrka och barnomsorg). Lena Kjersén Edman föreläste om läslust inför föräldrar och andra intresserade. Denna föreläsning ledde till ännu ett läsprojekt i kommunen. Några lärare som var med blev så inspirerade att de bestämde sig för att starta ett eget projekt i sin skola. Det läsprojektet har blivit en permanent verksamhet på Rot skola i Älvdalen.

Under våren pågick ett arbete med att förankra tanken om en läsombudsutbildning i förskolan, samt att tillsammans med en förskola arbeta fram en modell för läslust. Rektorer och förskolepersonal besöktes, samtal fördes och nya bilderböcker presenterades kontinuerligt under våren. I september delades bokpåsar ut. Denna verksamhet växer hela tiden och efterfrågan från förskolepersonal och föräldrar är stor.

Läsombudsutbildningen var nu förankrad och planerades. Rektorerna utsåg i samverkan med förskolorna läsombud; en på varje avdelning i alla förskolor. Ett intensivt arbete pågick med att förbereda så att en vikarierande projektledare skulle kunna ta vid, och fortsätta och avsluta projektet.

I oktober tillträdde Catrin Fjellström som vikarierande projektledare. Dels satte hon sig in i och fortsatte de verksamheter som startats under projektets gång, och dels drev hon projektets nya delar vidare.

I februari 2006 hölls ännu en öppen föreläsning för föräldrar. Biblioteket bjöd in Susanna Ekström som är känd litteraturpedagog till en föreläsning om "språkmöten" för föräldrar på kvällstid. Denna föreläsning anordnades i samarbete med familjenätet och ingick i den föreläsningsserie för småbarnsföräldrar som pågår kontinuerligt. Trots annonsering kom det inte mer än ett tjugotal föräldrar. De som kom var dock nöjda och engagerade i föreläsningen och många reserverade böcker. Det är svårt att avgöra hur en sån här föreläsning påverkar föräldrarnas attityder men förhoppningsvis sår det något frö hos någon. Som exempel kom en förälder som var med på föreläsningen in på biblioteket 6 månader efteråt, och reserverade en av böckerna som Susanna pratat om.

Bokombudsutbildning för förskolepersonal

I Älvdalen genomfördes en bokombudsutbildning med deltagare från alla förskolor samt en deltagare från skolan och en från kyrkans barnverksamhet, totalt elva deltagare. Fem gemensamma träffar plus en föreläsning av Susanna Ekström ingick i utbildningen som såg ut som följer.

Träff 1: bokombudens roller på förskolan och som bibliotekets kontaktnät, rim & ramsor, dikter, musik.

Träff 2: sagor, berättande, liten barnbokshistoria.

Träff 3: bilderböcker, bild, genusperspektiv.

Träff 4: högläsningens konst, berätta och lyssna, kapitelböcker för små barn, att läsa för små barn och riktigt små barn, bra miljöer för läsning.

Träff 5: lite om facklitteratur för yngre barn, biblioteket, källor för tips om barnböcker: boktipsböcker, bra källor på Internet, hur går vi vidare, hur vill vi arbeta i fortsättningen? hur ofta ska vi träffas? vad ska vi prata om på de träffarna? hur arbetar bokombuden ute på förskolorna?.

Lärare vid träffarna var Catrin Fjellström och Caroline Smids från Älvdalens bibliotek, Yvonne Haag från Mora bibliotek, Susanna Ekström, litteraturpedagog samt Bisse Falk, barnboksförfattare.

Studielitteratur var, förutom en mängd barnböcker:

Kursboken Bildglädje och läslust/ Susanna Ekström och Britt Isaksson

Barn matas med stereotyper / Eva Fridh (artikel ur Förskolan 2003:4)

Genus, förskolan och bilderboken / Lena Kåreland (artikel ur Barnboken 2003:2)

Genusmönster i bilderboken / Lena Kåreland (artikel ur Förskoletidningen 2004:6)

Granberg, Ann / Småbarns sagostund

Auraldsson, Kerstin / Börja berätta

Rhedin / Bilderbokens hemligheter

Alla deltagare var mycket positiva och i utvärderingen uttryckte de önskemål om att fortsätta samarbetet med biblioteket. Man kan märka att deltagarna efter utbildningen börjat tänka annorlunda när det gäller barnlitteratur och arbetar mer aktivt för mer böcker och fler lässtunder på förskolorna. De försöker sprida idéerna kring läsning till sina kollegor och flera förskolor har börjat eller vill göra en riktig läshörna på sina förskolor. De vill ha fortsatta boktips och idéer på metoder att arbeta kring läsning. Någon föreslog att biblioteket gärna får komma ut till dem nästa gång alla ska träffas. Det är fantastiskt roligt att se på vilket stort allvar deltagarna tagit kursen och de har gjort läxor och diskuterat allt mer livligt. Det går att märka en utveckling hos dem där de fått en mycket större förståelse vilket stort område barnlitteraturen är och vad mycket roligt man kan göra med den.

Bokombudsutbildning gick under hösten 2006 och vårvintern 2007 vidare till förskolorna i Idre och Särna. Det var en mindre grupp med deltagare från de två förskolorna samt två specialpedagoger. Denna grupp hade redan tidigare arbetat med läsning och berättande på olika vis och var måna om att dela med sig av sina idéer och erfarenheter.

Tanken med att utbilda läsombud i förskolan, var att bilda nätverk och ha kontaktpersoner. Därför införde vi läsombudsträffar där vi har olika teman varje gång, samt presenterar nya böcker. Träffarna hålls dels på biblioteken i kommunen men också ute på förskolorna vilket har varit mycket bra för alla deltagare. Många har arbetat länge inom barnomsorgen i

kommunen utan att ens ha sett de andra förskolorna. Alla förskolor har efter läsombudsutbildningen arbetat med läshörnor eller läsrum, och skyltar med böcker på ett mer medvetet sätt.

Barnboksfestival

Tillsammans med förskolorna och bokombuden ordnades en barnboksfestival på biblioteket i Älvdalen i maj 2006. Förskolorna gjorde bland annat en sagostig och fick komma med önskemål på aktiviteter. Biblioteket stod för organisationen av dagen. Det blev en trevlig dag och förskolorna ville gärna ha en fortsättning. Därför har vi tänkt att ha en barnboksfest varje i år, i samband med en barnboksvecka. År 2007 var det fest på temat Astrid Lindgren, och biblioteket vimplade av små Pippi och Emil.

Det är långa avstånd i Älvdalens kommun. Filialbiblioteken i kommunens norra delar har under hela projekttiden lidit av personalbyten pga sjukskrivningar och annat. Det har haft till följd att inga barnboksfigurer har anordnats i Särna eller Idre. Men vi är säkra på att förutsättningarna för att kunna anordna sådana är goda när filialbiblioteken väl har en mer stabil situation. De nätverk som finns med läsombud och specialpedagoger är ovärderliga!

Modellförskola

En av planerna för projektår 2 var att hitta en praktiskt modell för att arbeta med böcker och små barn. Just detta efterlystes av förskolorna. Vi letade och hittade till slut ett projekt i Umeå som vi tyckte verkade intressant. Det var ett Leka Språka Lära-projekt, Bokdraken. Tanken var att projektledaren, Wiveca Uhlander, skulle komma till Älvdalen och hålla i en workshop, men hon kunde inte pga. sjukdom. Tillsammans med specialpedagogerna i Älvdalen bestämde vi oss då för att istället göra en studieresa till Umeå. Från början hade vi tänkt ta med läsombuden från förskolan Tallkotten. Tallkotten vill bli en förskola som arbetar extra mycket med språkutveckling, så det passade bra att välja dem att samarbeta med. Men det slutade med att all personal från förskolan Tallkotten i Älvdalen åkte tillsammans med oss från biblioteket, en specialpedagog och rektorn för förskolan. Detta visade sig vara en lyckträff. Innan vi ens kommit halvvägs gick bussen sönder och vi blev stående i flera timmar. Och vi lärde känna varandra. Och vi fick prata ordenligt med varandra.

Studiebesöket vid Umedalens bibliotek blev mycket lyckat tyckte vi alla. Det var en lång väg att åka, men väl värt mödan. Vi blev alla så inspirerade, och det var ju det som var meningen!

Vid hemkomsten gällde det att fånga upp all denna inspiration, och vi har trevande börjat försöka hitta vår egen form av samarbete kring böckerna och barnen. Alla avdelningar vid Tallkotten har bokat in en besökstid på biblioteket och kommer nu regelbundet med en mindre grupp barn. Vi fortsätter att arbeta för att kunna utveckla en modell som passar oss i vår kommun. Tanken är att arrangera en konferens för förskolorna i kommunen kring denna modell, för att kunna sprida den och inspirera till utveckling.

Mätmetoder

Statistik

Vid projektets början, tog vi fram statistik över antal låntagare fördelat på "föräldraåldrar", dvs 25-44 år. Vi tog också fram statistik över antal lån av barnmedia överhuvudtaget, antal barnmedia och antal lån av barnmedia fördelat på föräldraåldrarna.

Vid projektets slut har det visat sig att antal låntagare stigit, men att antal lån minskat. Antal barnmedia har också minskat. Detta beror dock på ett omfattande gallringsarbete överhuvudtaget då Älvdalens bibliotek har alldeles för många stillastående, äldre böcker i samlingarna. Men att lånen av barnmedia gått ner under projektiden är såklart en besvikelse. Samtidigt har antalet lån under dessa år projektet pågått minskat i landet som helhet. Vi har även infört bokpåsar på förskolorna och bygger ut denna verksamhet men dessa lån har inte tagits med i statistiken.

Enkäter

Tanken var att använda samma enkäter i slutet av projektet som vi använde i början. Men vi kom fram till att det vore en bättre utvärderingsmetod att samtala med förskolepersonalen kring enkäterna och be dem reflektera över hur läget är idag jämfört med 2004. Samtalen var givande, men ändå nedslående. Situationen på förskolorna ser i stort ut som de gjorde innan projektet. Man upplever fortfarande att det är svårt att få tid att gå till biblioteket. Det är fortfarande svårt att få till kvalitativa lässtunder. Man uppger också att barngrupperna blivit större. Men det finns ändå en större medvetenhet idag tack vare läsombudsutbildningen. Förskolepersonalen upplever att man tänker mer på läsning och böcker och pratar mer om det. Man har också mer kunskap om nya böcker och har fått ett bättre nätverk och bättre kontakt med biblioteket.

Anledningen till att vi inte valde att skicka ut enkäten till föräldrarna igen, är att den är mest inriktad på att ge oss på biblioteket verktyg att anpassa vår verksamhet efter föräldrarnas önskemål, vilket vi kontinuerligt nu arbetar med. Vi tror inte att den skulle ge något som ren mätmetod.

Resultat - har vi uppnått något?

Trots statistikresultatet och enkätgenomgången med förskolepersonalen tycker vi att vi uppnått resultat. Det finns i dag flera löst sammanhållna, informella nätverk bland dem som verkar med och för barn i förskoleåldrarna och där biblioteket ingår. Detta gör att verksamheten blir mindre sårbar. I dessa nätverk diskuteras läsning som en viktig ingrediens i små barns tillvaro. Det finns läsombud på alla förskolorna i kommunen, och vi träffas regelbundet. Det finns verksamheter som påbörjats efter önskemål som framkommit i våra enkäter eller i möten med människor och dessa har permanentats och är idag löpande verksamhet. Vi på biblioteket försöker arbeta evidensbaserat, och använder flitigt våra nätverk till det. Vi håller tillsammans med en förskola på med att utarbeta en bra modell att praktiskt arbeta efter för att förskolans och bibliotekets kompetenser skall samverka för barnens bästa. Vi har genomfört många aktiviteter och lärt oss mycket under resans gång.

Vi frågar föräldrar och förskolepersonal vad de önskar och vill, och gissar inte så mycket längre. Vi arbetar långsiktigt på att förändra attityder. Föräldrar ska veta att deras barn är välkomna till biblioteket trots att de låter mycket t ex. Vi arbetar genom att ha en ständig dialog med andra parter och vi upplever att vi är många nu bland dem som arbetar med och finns kring små barn som ger samma budskap om vikten av böcker och läsning. Vi upplever att vi med projektets hjälp kunnat lägga en bred och stabil grund för vårt fortsatta viktiga arbete för små barns läsning.

Reflektioner och lärdomar

Vi vill att de vuxna som verkar med och kring små barn skall ha en samsyn vad gäller vikten av och glädjen med böcker och läsning i små barns liv.

Kunskapsspridning och attityd! Kartlägga vilka som finns runt barnen, hitta nätverk bland dessa personer att verka genom.

Största lärdomen: ALLT TAR TID. Den egna tankeprocessen tar en viss tid, men andras tar längre. Det tar tid att förankra projektets tankar, men det är värt det om man vill arbeta på bredden som vi ville.

Den kartläggningen av samhället vi verkar i som vi gjorde i början av projektet är en del av en biblioteksplan, vilket vi inte har ännu. Därför fanns inte en sådan samlad kunskap, och det var nödvändigt att lägga ner en hel del arbete på att just kartlägga barnens tillvaro.

Enkäten var en del av kartläggningen, men också ett sätt att ta temperaturen på nuläget. Vi visste ju ingenting i början, utan var tvungna att lära oss hur det funkar på t ex förskolorna. Till saken hör att båda bibliotekarietjänsterna i Älvdalen varit vakant under 1,5 år innan ny personal rekryterades och projekt pengar söktes av den nya bibliotekarien. Den verksamhet och de nätverk som funnits tidigare, fanns inte längre och det är intressant och lärorikt att se hur en bra fungerande barnbiblioteksverksamhet så snabbt försvinner utan ett spår. Och hur inget kommer i dess ställe! Det finns inga andra krafter i samhället som träder in. Barnbibliotekariekompetensen är unik i sitt slag, och därför strategiskt viktig i en kommun.

Det är viktigt att svara på de tankar, idéer och förslag vi tagit emot genom projektet. Det gjorde vi tidigt genom att genomföra en del förändringar i biblioteksverksamheten.

Ledningsfrågan; säger man att barns läsning är viktigt så måste även biblioteksverksamheten visa det. Alla personal måste ha en viss baskunskap och ska det prioriteras i verksamheten bör man göra det i enlighet med vad man sagt.

Handelsresande/lobbyist/kunskapsförmedlare

Arbetsättet under det första året var att resa runt, träffa en massa människor, prata om projektet och om barns läsning, om barnböcker. Mycket och ofta.

Förseningen i projektet

Sammanlagt tre barn föddes av projektledarna under projekttiden. Fyra bibliotekarier arbetade som projektledare. En längre sjukskrivning fanns också med i bilden. Och allt tog längre tid än vi beräknat. Men så ser verkligheten ut, och det måste man hantera och anpassa sig efter när man ska driva ett projekt.

Det händer också andra saker. Rätt som det är tas ett politiskt beslut att lägga ner någon filial, och på ett litet ställe går då alla resurser åt till detta och allt annat måste läggas åt sidan. Man måste kunna vara flexibel på alla sätt och vis. Och det kräver ju i sin tur att den som beviljar projektmedlen förstår det och kan tänka i ett längre perspektiv. Eftersom vi mött den förståelsen har vi kunnat fortsätta projektet i enlighet med den vision vi hade, även om det drog ut på tiden.

Men när det blir så här långdraget, är det viktigt att hålla visionen vid liv och att återkoppla till planen och till det man hittills gjort med jämna mellanrum så att man håller rätt kurs. En risk finns annars att projektet och dess tankar rinner ut i sanden och självdör.

Jag tror att det faktum att vi införde verksamheter och genomförde förändringar under projektets gång var bra. Om man väntar, finns ju risken att all kunskap man samlat på sig och de idéer detta genererat aldrig kommer till nytta.

Lite om att arbeta i norra Dalarna

Det finns inte någon stor bank av kompetens att ösa ur i den absoluta närheten. När vi skulle rekrytera vikarier, fanns det inga lämpliga i kommunen och därför tog hela rekryteringsprocessen tid. Sedan har vi svårigheterna med att arrangera föreläsningar i en så stor glesbygdskommun som Älvdalen. Vi hittade våra externa föreläsare och utbildare i Falun, men även i Stockholm. Det finns inte så många litteraturpedagoger och läsfrämjare i Dalarna, så vi fick leta på andra håll. Kommunikationerna är inte de bästa. I de flesta fall krävdes övernattningar. Och ska man dessutom vidare till Särna och Idre i norra kommundelarna, krävs två övernattningar. Detta gör att kostnaderna blir höga, och det krävs mycket restid både för de vi anlidade och för oss själva som varit tvungna att vara chaufförer i ganska stor utsträckning. Detta var vi inte medvetna om när vi planerade projektet.

Nätverkande

Två bibliotekarier, inga skolbibliotek – en kommun med 7400 invånare. Det säger sig självt att man måste arbeta med nätverk och verka genom andra för att nå alla barn. I Älvdalen fanns redan Familjenätet, dvs kyrkan, en specialpedagog och BVC i ett informellt nätverk. Eftersom biblioteket, specialpedagogen och BVC redan hade ett samarbete med BVC-träffar på biblioteket var det lätt att ta steget in i nätverket. Och många nya möjligheter öppnades. Dels genom nya kontakter men också genom att vi fick tillgång till en bra arena att nå föräldrar via kyrkans öppna förskola, en föreläsningsserie m.m. Senare i projektet deltog flera av Familjenätets medlemmar i bokombudsutbildningen och har blivit entusiastiska och goda ambassadörer för barnboken och läsningen i sina respektive verksamheter. Steget till motsvarande personer i de norra kommundelarna var sedan inte långt. Där fanns inte motsvarande nätverk på samma sätt, men i och med att vi startade BVC-träffar på filialbiblioteken med BVC-sköterska (tillika skolsköterska – en inte alls dum kombination) och specialpedagoger i Särna och Idre har ett nätverk börjat växa även där. Dessa specialpedagoger medverkade i bokombudsutbildningen i norra kommundelen och är också fantastiska ambassadörer för vår vision om läslust till alla barn.

Biblioteket i Älvdalen finns i samma förvaltning som skola och förskola. Bibliotekschefen sitter i samma ledningsgrupp som rektorerna vilket har varit en fördel när det gäller förankringsarbetet och nätverkandet på ledningsnivå.

Om metoder

Vi är ju inte specialister själva på allt som har med böcker och läsning att göra. Så vi har sett oss omkring och hittat våra metoder genom att ta del av vad andra gjort, lagt till och tagit bort och anpassat efter våra förutsättningar. Internet är fantastiskt att använda till detta, och det finns många som delar med sig av mycket information. Men ändå har det varit svårt ibland att hitta metoder och former för just det vi varit ute efter. Vi har upplevt en efterfrågan på praktiska metoder att arbeta med läsning och läslust. Och det har inte varit helt lätt. Eftersom Smedjebackens bibliotek inte fullföljde projektet, har vi inte haft någon att bolla med och det har blivit ganska ensamt ibland. Länsbiblioteket har varit ett stort stöd, men just att hitta en praktisk arbetsform har varit svårt. Och jag vet inte om vi egentligen gjort det ännu. I och med vårt studiebesök i Umeå, fick vi några verktyg att fortsätta arbetet och vi får se var vi landar. Men det där med läslust är ett ganska luddigt begrepp. Kanske handlar vårt projekt egentligen om en attitydförändring – ungefär som att alla numera vet att det inte är bra att röka. Det ska vara en del av föräldraskapet och en del av arbetet med barn att alltid ha läsning och böcker med i bilden.

Om att nå föräldrar

Vår tanke med projektet var att nå föräldrar. Men ganska snart insåg vi att det var svårt. Föräldrar är stressade, skjutsar till olika aktiviteter. Många pappor i Älvdalen arbetar i Norge och är borta hela veckorna. Så vi gled över till förskolan och andra institutioner som barn möter, t ex BVC och öppna förskolan, babyrytmik o dyl. Vi tänkte att på så sätt täcker vi in de allra flesta barnen i kommunen. Och därför riktade vi oss i fortsättningen till de vuxna i dessa verksamheter. Men vi hade även några öppna föreläsningar riktade till föräldrar. Vår enkät och vår fokusgrupp visade att det behövs något extra för att man ska gå till biblioteket. Kanske sagostund eller barnteater. Det räcker inte med att bara finnas där med alla böcker till utlån. Samtidigt upptäckte vi också att föräldrar ofta kommer in själva och lånar böcker till sina barn. Förvånansvärt många uttryckte att det var jobbigt att ta med sig barnen till biblioteket, eftersom det hade så svårt att vara tysta. Så vi har mycket att göra för att få biblioteket att verka mer inbjudande och tillåtande!

Resultatet då?

Statistiken visar att lånen gått ner under projektiden. Och det är ju inte särskilt upplyftande. Men samtidigt har lånen nationellt sett gått ner ännu mer, så kanske hade det sett sämre ut utan projektet?

Trots de sjunkande utlåningssiffrorna tycker jag ändå att vi lyckats bra med projektet. Vi har ett stort, löst sammanhållet nätverk som består av flera olika delar. Men gemensamt är en medvetenhet om att läsning och läslusten, det roliga med barnboken, är en viktigt aspekt av arbetet med barn och av föräldraskapet. I alla fall i våra nätverk av yrkesmänniskor. Och det är en bra förutsättning för att även nå ut till föräldrar. En kommentar som vi fått flera gånger genom projektet är att man inte tänkt på detta med böcker och läsning i samband med annan barnverksamhet förut. Men det gör man mer nu. Och biblioteket har nu goda förutsättningar att fortsätta verka genom nätverken. De kunskaper vi fått genom projektet ger oss möjlighet att göra ett bättre arbete. Vi vet vad vi bör prioritera, vad som kan fungera och vad som ger mindre effekt. Jag tror man kan säga att vi själva ändrat attityd och arbetsätt under projektets gång. Vi frågar mer och gissar mindre.

Vad gäller de verksamheter vi startat som ett resultat av projektet, är det ju svårt att säga om vi hade eller inte hade utfört dem även utan projektmedel. Men i och med att vi lärt oss en hel del, tycker jag att man kan säga att vi ligger mer rätt med våra verksamheter än vad vi skulle ha gjort annars. Som sagt, våra egna arbetsmetoder har förändrats.

Tidsaxel för läsprojekt Bland gruvor och stenar

2003

Dec -03 Projektstart. Möte med styrgrupp och projektledare.

2004

Våren -04 Byte av projektledare i Smedjebacken. Älvdalens projektledare delvis föräldraledig.
Återupptagande av nedlagt samarbete mellan BVC och biblioteket.
Kartläggning av olika aktörer som verkar med och för barn i förskoleålder.

Sep -04 Enkäter skickas ut till föräldrar och förskolepersonal.
Kontakter knyts. Föräldramöten på förskolorna får besök.

Okt -04 Intervjuer med barnfamiljer som besöker biblioteket genomförs. Enkätsvaren sammanställs. Kontakt tas med en konstnär ang. utformande av logga.
Kartläggning av barn med särskilda behov genomförs.

Nov -04 Två inspirationsföreläsningar för förskole- och bibliotekspersonal. Maj Johansson föreläser om sagoberättande.

Dec -04 Efter att ha läst enkätsammanställningarna genomförs några förändringar på barnavdelningen enl. önskemål. Verksamhet införs för att försöka överbygga de svårigheter som upplevs vad gäller att besöka biblioteket: dagbarnvårdaröppet en förmiddag i månaden med sagostunder, biblioteket sagostund på öppna förskolan ca 3 ggr per termin införs, bokpåsar till öppna förskolan och Nornäs förskola (glesbygdsförskola)

2005

Feb -05 Ansökan och planering för år två.
Fokusgrupp med föräldrar.
Sagostunder på älvdalska i samarbete med föreningen Ulum Dalska hålls en lördag i månaden.

Mars -05 Logga tas fram och färdigställs.
En öppen föreläsning i samarbetet med Familjenätet hålls; Lena Kjersén Edman föreläser om läslust för föräldrar och andra intresserade. Får till följd att ett separat läsprojekt startas av några inspirerade lärare vid Rot skola i Älvdalen.

April -05 Projektledaren träffar alla förskolor, samtalar om läsning samt visar nya bilderböcker. Förankrar idén om bokombud och modellförskola.

Sept -05 Bokpåsar färdigställs och delas ut. (Nornäs och öppna förskolan.)
Bokombudsutbildningen planeras.
Rektorer och förskolor utser bokombud.
Förberedelser för att vikarierande projektledare ska kunna ta över.

Okt - 05 17/10, Catrin tar vid som projektledare.
Sätter sig in det som redan är påbörjat i projektet.

Är med på Familjenätets möten, BVC-grupper, sagostunder för dagbarnvårdare och på öppna förskolan m.m.

Färdigt med vilka som ska bli läsombud på förskolorna i Älvdalen.

2006

Jan - 06 16/1 Träff 1 av bokombudsutbildningen i Älvdalen.

Feb - 06 9/2 Träff 2 av bokombudsutbildningen i Älvdalen.

13-14 feb Föreläsning med Susanna Ekström.
En föreläsning för Älvdalens läsombud.
En föreläsning för föräldrar i samarbete med Familjenätet.

Funderar på modellförskola i Idre, tar hjälp av Liza de Souza att hitta lämpliga metoder.

Rots skola vill ha hjälp att beställa böcker till sin 100-lista som de blivit inspirerade till efter föreläsning av Lena Kjersén Edman. Böcker beställs och skickas till skolan.

Mars - 06 6/3 Träff 3 av bokombudsutbildningen i Älvdalen.

21/3 Första kontakt med Tallkotten för att höra om de kunde tänka sig att förlägga firandet av Förskolans dag till biblioteket istället och slå ihop firandet med våran avslutningsfest. Positivt besked!

Planerade att anlita studiefrämjandet i Leksand att komma och visa "Vilda lådan" som en helgaktivitet efter önskemål från föräldrar. Men bokar av detta eftersom det visar sig att det inte passar in i projektets syfte.

Beslutar att prioritera bokombudsutbildningen, barnboksfestivalen och ev. modellförskola. Inte möjlighet att göra allt i projektplanen innan våren. Författarbesök, småbarnsöppet och verkstäderna får vänta eftersom detta är aktiviteter som går att ordna även efter projekttidens slut.

27/3 Träff 4 av bokombudsutbildningen i Älvdalen.
Passade på att planera barnboksfesten med läsombuden.

April - 06 Börjar planera för en till bokombudsutbildning i Särna och Idre.

11/4 Har färdigt med föreläsare/ledare till bokombudsutbildningen i Särna och Idre. Har bokat utbildningen med två träffar under våren och resterande tre under hösten. Färdigt med vilka som ska få gå utbildningen från förskolorna/skolorna. Beslutat att vi träffas varannan gång i Särna och varannan i Idre.

18/4 Träff 5 av bokombudsutbildningen, sista ordinarie träffen i Älvdalen.
Kursen avslutad, ska firas av med barnboksfest.

- Maj – 06 8/4 Träff 1 av bokombudsutbildningen i Idre.
- 18/5 Barnboksfestival på biblioteket i Älvdalen.
Alla barn i förskoleåldern inbjudna. Över 300 barn med föräldrar och fröknar kom utklädda till barnboksfigurer till våra aktiviteter.
Läsombuden i Älvdalen tilldelades diplom från kursen.
- 29/5 Träff 2 av bokombudsutbildningen i Särna.
- Juni - 06 Påbörjar nya placeringar av facklitteratur för småbarn i barnboksrummet på Älvdalens bibliotek.
- Börjar att summera vad som hänt i projektet eftersom ordinarie projektledare, Caroline, kommer tillbaka efter sommaren.
Samlar bland annat in enkäter från bokombuden i Älvdalen.
- Aug – 06 Caroline kommer tillbaka från föräldraledigheten.
Catrin får fortsätta vikariera men på en annan tjänst.
- Okt – 06 9/10 Träff 3 av bokombudsutbildningen i Idre.
- Utökande av sagostunder på älvdalska i samarbete med föreningen Ulum Dalska som hålls en lördag i månaden. Vi provar att även ha sång på älvdalska för barnen och deras föräldrar. Två pensionärer, en som sjunger och en som spelar som förstärker sagoläsningen.
- 16/10 Träff 4 av bokombudsutbildningen i Särna.
- Nov – 06 16/11 Träff 5 av bokombudsutbildningen i Idre. Utbildningen i Särna och Idre är nu färdig!
- 2007**
- Feb – 07 12/2 Återträff i Särna på Skrullebo.
- Mars – 07 28/3 Återträff i Älvdalen på Höghol.
- Juni –07 Barn- och ungdomsrummen på Älvdalens bibliotek görs om. Önskemål som framkom i enkätsvaren.
- Aug – 07 30/8-1/9 Studiebesök till Umeå med förskolan Tallkotten.
Tallkotten får som vår utvalda metodförskola höra hur man arbetar med Bokdraken i Umeå.
- Sep – 07 7/9 Återträff för läsombud i Älvdalen på Tallkotten.
- Okt – 07 1/10-6/10 Barnboksvecka i Älvdalen!
Barnboksfesten utökas till en hel veckas firande i år. Samarbetar med förskolorna, kyrkans barnverksamhet och BVC kring aktiviteter.
- Sagostunder på svenska startas på biblioteket i Älvdalen en lördag i månaden.

En intresserad förälder har tagit kontakt med biblioteket och frågat om hon får läsa och berätta sagor.

Nov – 07 Nya bokpåsar till alla förskolor i Älvdalen + kyrkans öppna förskola och Nornäs skola delas ut. Fler bokpåsar ska fortsätta att göras, Idre och Särna har inte fått några påsar ännu.

Babybokprat för bäbisar 5 – 8 månader startas, Caroline leder 5 träffar under 5 veckor.

29/11 Återträff för läsombud i Idre på biblioteket. Förslag kommer upp om att i framtiden ha gemensamma träffar, både Särna, Idre och Älvdalen. Alla läsombuden positiva till förslaget.

Bilder från barnboksfestival i Älvdalen 2006

